

misligholdelsesvirkninger. Forfatteren kan — hvis han ikke ønsker at fastholde aftalen og kræve handlingsdom — hæve aftalen og eventuelt derefter slutte aftale med en anden forlægger, og han kan kræve erstatning for den skade, han har lidt ved forsømmelsen, for så vidt denne skade ikke dækkes af det oppebårne honorar. Det er altså en betingelse for erstatning, at der er lidt en (økonomisk) skade, og bevisbyrden herfor påhviler forfatteren. I praksis vil det formentlig kun i de klareste tilfælde af misligholdelse fra forlæggerens side være muligt at påvise noget til erstatning berettigende tab. Særlig vanskeligt vil det være at påvise et sådant tab i de tilfælde, hvor forlæggerens misligholdelse består i forsømmelse med hensyn til en genudgivelse. Hvis en forfatter i denne situation har hævet aftalen, vil et tab måske kunne påvises, såfremt det lykkes ham at formå et andet forlag til at forestå genudgivelsen. Der kan da være tale om erstatning for den skade, forfatteren har lidt på grund af en forsinkelse, som har skadet bogens salgsmuligheder, men at føre bevis herfor og for størrelsen af tabet kan selvsagt være en vanskelig sag. Hvis forfatteren på den anden side oplyser, at han forgæves har tilbudt værket til andre forlæggere, vil dette i de allerfløeste tilfælde vække formodning om, at et nyt oplag ikke ville kunne sælges, og forlæggeren har i så tilfælde intet forsømt og vil altså heller ikke kunne ifalde erstatningsansvar. Det må yderligere bemærkes, at spørgsmålet om forsømmelse og skade må bedømmes i forhold til et helt oplag. At forfatteren godtgør, at f. eks. 100 yderligere eksemplarer ville kunne afsættes, beviser ikke, at udgivelsen af et nyt oplag var mulig.

Fra forlæggerens side har man været betænkelig ved den generelle formulering af forlæggerens forpligtelser, specielt med hensyn til udgivelsen af nye oplag. Efter det foran udviklede synes der ikke at være grund til at nære ængstelse for, at reglen, der i princippet må anses for rigtig, skal kunne føre til urimelige resultater.

Det er således klart, at der ved en forlæggerens undladelse af at udgive nyt oplag, som han har ret til at udgive, kun kan blive tale om erstatning, når forlæggeren ganske utvivlsomt har udvist forsømmelighed og helt har tilsidesat den varetagelse af ophavsmandens interesser, som han ved forlagsaftalens indgåelse har påtaget sig.

Reglerne i denne og den følgende paragraf bygger på § 34 i lovudkastet af 1951, men der er foretaget en række ændringer som et resultat af drøftelserne på Stockholmkonferencen af 1955. Herved har man tilstræbt at skabe større klarhed

over retsforholdet, ligesom man på visse punkter har imødekommet indvendinger fra forlæggerens side imod den tidligere formulering af retsreglerne om udgivelsespligten. Efter lovforslaget er reglen i § 35 således gjort fravigelig ved aftale mellem parterne. På det nordiske ophavsretsmøde i København i 1957 var der enighed mellem delegationerne om, at der ikke forelå tilstrækkelig tungtvæjende grunde til at foreslå tvingende regler på området. I praksis vil en forlægger næsten altid have samme interesse som forfatteren i, at værket kommer ud og bliver afsat i videst mulig udstrækning. I princippet bør forlæggeren også have pligt til udgivelsen i alle normale tilfælde, og i sådanne tilfælde bør en aftalebestemmelse, hvorved forlæggeren gør sig fri af denne forpligtelse, derfor heller ikke kunne anerkendes. Men i mere specielle tilfælde kan forlæggeren have en fuldt legitim interesse i at kunne tage forbehold med hensyn til udgivelsespligten. Ved bestilte værker kan det eksempelvis være rimeligt, at forlæggeren forbeholder sig sin stilling til udgivelsen, indtil han har set det færdige arbejde, eller at han gør udgivelsen afhængig af, at markedsforholdene ikke har ændret sig væsentligt siden aftalens indgåelse. Det synes derfor ikke rigtigt ganske generelt at gøre bestemmelsen ufravigelig, og da der efter lovforslagets § 29 er mulighed for at tilsidesætte urimelige forbehold med hensyn til udgivelsespligten i de antagelig ret sjældne tilfælde, hvor sådanne forbehold er taget, har man anset det for forsvarligt at nøjes med at udforme reglen i § 35 som deklaratorisk.

#### Til § 36.

Under hensyn til den stærke interesse en ophavsmand i normale tilfælde har i, at hans værker, når en forlagsaftale er indgået, udkommer så hurtigt som muligt, har man anset det for rimeligt at give ham mulighed for efter en vis tids forløb at generhverve den afståede forlagsret, også i tilfælde, hvor forlæggeren ved ikke at udgive værkerne ikke kan siges at have tilsidesat sine forpligtelser. Efter forslaget vil ophavsmanden være frit stillet, således at han kan slutte aftale med et andet forlag, når der er gået 2 år — for musikværkers vedkommende 4 år — efter manuskriptets aflevering. Ved udgivelse af nyt oplag kræves, at tidligere oplag er udsolgt, at ophavsmanden har fremsat krav om udgivelsen af nyt oplag, og at der derefter er forløbet 1 år. Ophavsmanden kan — når disse tidsrum er forløbet — ligeledes beholde oppebåret honorar. Der er ikke i forslaget nogen nærmere angivelse af, hvornår et værk skal anses for udsolgt. Dette må afgøres